

BIJLAGE 4 TRAINEN VAN HET PROJECTTEAM

Trainen voeren van narratieve gesprekken met Waarde van Welzijn kaarten

We voeren narratieve gesprekken. We hanteren geen vragenlijst en we zitten niet met de laptop bij mensen aan tafel. Het verhaal van de bewoners staat centraal. We stellen open vragen. Op die manier kan zoveel mogelijk informatie opgehaald worden.

Inzet van gesprekskaarten Waarde van Welzijn:

De gesprekskaarten Waarde van Welzijn zijn een hulpmiddel bij het voeren van een betekenisvol gesprek, gericht op het zo breed mogelijk verkennen van de wensen en mogelijkheden van de gesprekspartner.

De gesprekskaarten Waarde van Welzijn kennen een modulaire opzet waarbij je al naar gelang je doel kaartjes kunt selecteren en kunt inzetten. Belangrijk: (1) Waarde van Welzijn vormt een instrument dat in principe is bedoeld voor gebruik door professionals; (2) we raden aan om Waarde van Welzijn eerst zelf uit te proberen; (3) het kan zijn dat in een gesprek meer naar boven komt dan vooraf verwacht en goede nazorg is dus belangrijk (denk daar vooraf over na).

Zelf uitproberen

Omdat de gesprekskaarten Waarde van Welzijn de gesprekspartner uitnodigen aan te wijzen welke thema's of domeinen voor zichzelf van belang zijn, helpen deze om inzicht te krijgen in:

- **Mogelijkheden** (capabilities) die de gesprekspartner waardevol vindt (in het leven) en wensen die deze daarin heeft;
- **De samenhang** tussen wensen en mogelijkheden van de gesprekspartner;
- **Omstandigheden** die wensen en mogelijkheden van de gesprekspartner beïnvloeden.

Dit inzicht is waardevol op zichzelf, maar kan ook helpen om keuzes te maken in ontwikkelpunten, vragen of ondersteuningsbehoefte van de gesprekspartner. Het geeft richting hoe hier verder gevolg aan te geven.

De gesprekskaarten Waarde van Welzijn vormen een praktische tool om vanuit de capability benadering te werken. Het capability perspectief komt op verschillende manieren tot uiting:

- Het gesprek over **waarden** staat centraal in Waarde van Welzijn en niet de hulpvraag of ondersteuningsbehoefte.
- De gesprekskaarten hebben een **breed perspectief op welzijn** en zijn gebaseerd op de lijst van 10 centrale capabilities van Martha Nussbaum, die de basis vormen voor een menswaardig bestaan. De gesprekskaarten Waarde van Welzijn hebben niet de focus op een deelaspect van welzijn, zoals gezondheid of arbeid.
- Wat iemand van waarde vindt is persoonsgebonden. De gesprekskaarten Waarde van Welzijn zetten het **perspectief van de persoon centraal** en nodigen de gesprekspartner nadrukkelijk uit om zelf de leiding te nemen tijdens het hele gesprek.
- De gesprekskaarten Waarde van Welzijn maken de **interactie tussen de persoon en de omgeving** zichtbaar. Of een persoon het leven kan leiden dat diegene de moeite waard vindt hangt af van persoonlijke en contextuele factoren. De omgevingsfiches laten zien welke van deze factoren van invloed zijn op dat wat iemand van waarde vindt.
- Waarde van Welzijn **start niet met het huidige functioneren** van de gesprekspartner, maar met dat **wat iemand waardevol vindt**. In het tweede deel van het gesprek wordt inzichtelijk in hoeverre de gesprekspartner in staat is om dat te realiseren. Hiermee worden realistische mogelijkheden zichtbaar en factoren die eventueel belemmerend of bevorderend werken.

Waarde van Welzijn gesprekskaarten

De set bevat 1 *startkaart*, 20 *CapabilityCards* met verschillende domeinen en 26 *omgevingsfiches*. Daarnaast zijn er 2 blanco *CapabilityCards* en 2 blanco *omgevingsfiches*.

- *De startkaart*

De algemene startkaart heeft de tekst **Dit vind ik waardevol**. Deze kaart wordt in het midden gelegd, de *CapabilityCards* kunnen daarop worden aangelegd. Dan krijg je bijvoorbeeld: **Dit vind ik waardevol - mijn mening laten horen**. De startkaart **Dit vind ik waardevol** kan in specifieke situaties worden aangevuld met varianten zoals 'in mijn wijk' of 'in het vrijwilligerswerk'.

- *De CapabilityCards*

De **CapabilityCards** geven de mogelijkheden en wensen weer voor verschillende levensdomeinen. De tekeningen geven suggesties van wat er onder de tekst kan worden verstaan. De *CapabilityCards* nodigen uit tot vertellen: wat is voor de ander van waarde? Op de achterkant staan meer suggesties indien de gesprekspartner niet goed weet wat het thema inhoudt. Het omdraaien van de *CapabilityCards* is een optie, geen must.

- *De omgevingsfiches*

De **omgevingsfiches** geven factoren weer die van invloed zijn op het daadwerkelijk kunnen realiseren van dat wat iemand waardevol vindt. Dit kunnen helpende of belemmerende factoren zijn, afhankelijk van de situatie waarin de gesprekspartner ze benoemt.

Om de Waarde van Welzijn gesprekskaarten te gebruiken volg je de volgende stappen:

1. Creëer een veilige, open en uitnodigende sfeer. De huurder bepaalt wat hij of zij vertelt. Het gaat om de huidige situatie, het wonen en leven in de buurt (naam buurt). Over een maand kan die misschien weer anders zijn.
2. Leg de *CapabilityCards* op tafel en leg de startkaart 'Dit vind ik waardevol in mijn buurt' in het midden. Vertel wat het doel is:
 - A. Inzicht krijgen in wat de huurder waardevol vindt in de buurt.
 - B. Inzicht krijgen in de samenhang tussen de wensen en mogelijkheden in de buurt.
 - C. Inzicht krijgen in wat steunend of belemmerend is in de wensen en mogelijkheden in de buurt.
3. Laat de huurder 3 *CapabilityCards* kiezen en deze rangschikken. Welke Cards zijn het belangrijkste? Waar liggen ze ten opzichte van elkaar? Nodig de huurder uit over de Cards te vertellen. Wat maakt dat ze belangrijk zijn? De huurder bepaalt het verhaal, stel eventueel open vragen zonder interpretaties.
4. Leg de *omgevingsfiches* op tafel. Leg uit dat er verschillende omstandigheden kunnen zijn die wensen en mogelijkheden voor de buurt beïnvloeden. Nodig de huurder uit om de *omgevingsfiches* bij de Cards neer te leggen en om te vertellen welke rol deze spelen. Vormen de *omgevingsfiches* een belemmering of zijn ze steunend?
5. Stap 1 tot en met 4 geeft de woonervaring in de buurt van de huurder weer. Vraag of je een foto van de Cards en de *omgevingsfiches* mag maken, de huurder kan uiteraard zelf ook een foto maken.